

FOKUS 2025

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

OMKÅL

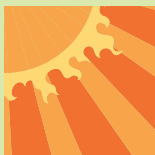
SPETSKÅL

GLOBALA MÅLEN för hållbar utveckling

SVERIGES MILJÖKVALITETSMÅL

är det nationella genomförandet
av den miljömässiga dimensionen
av de globala hållbarhetsmålen.

Begränsad klimatpåverkan

Ett rikt växt- och djurliv

Giftfri miljö

God bebyggd miljö

Generationsmålet

”Det övergripande målet för miljöpolitiken
är att till nästa generation lämna
över ett samhälle där de stora miljö-
problemen är lösta, utan att orsaka
ökade miljö- och hälsoproblem
utanför Sveriges gränser”.

Detta är Riksförbundet Svensk Trädgård	4
Blomstrande föreningsliv	6
Kunskap och hållbarhet	12
Kunskap är grunden för vår verksamhet	12
Kunskapsöverföring till kommande generationer	15
Positiv ekonomi och marknadsföring	17
Samhällsnytta och påverkansarbete	19

© 2026 Riksförbundet Svensk Trädgård

Riksförbundet Svensk Trädgård,
Box 2966, 187 29 Täby, 08-792 13 15
svensktadgard.se

FOTO Inger Ekrem, RST samt föräldrar och medlemsföreningar där inte annat anges.
OMSLAGSBILD Inger Ekrem
FORM Charlotta Rahm

Verksamheten kontrolleras av Svensk Insamlingskontroll
och följer Giva Sveriges kvalitetskod

Plusgiro 900601-6
Bankgiro 900-6016

Ett jubileumsår med framtiden i fokus

ÅRET I SAMMANFATTNING

2025 BLEV ETT ÅR ATT MINNAS – och ett år att bygga vidare från. Vi fyllde 125 år och kunde samtidigt konstatera att vårt uppdrag är minst lika relevant idag som när förbundet bildades.

I en tid präglad av klimatutmaningar, osäker livsmedelsförsörjning, ökande ensamhet och behov av lokal gemenskap har trädgården visat sig vara en konkret del av lösningen. Årets tema *Självförsörjning* har satt fokus på trädgårdens roll i en tid av ökad beredskapsdiskussion och växande intresse för lokal matproduktion. Genom att stärka kunskapen om odling av ätbart, lagring, jordhälsa och lokala resurser har föreningar och medlemmar omsatt temat i praktisk handling.

Verksamhetsåret har följt inriktningen i verksamhetsplanen 2025–2026, med särskilt fokus på föreningsutveckling, kunskapsspridning och långsiktig hållbarhet. Jubileumsåret har gett möjlighet att knyta samman dåtid, nutid och framtid – med framåtriktad verksamhet.

FÖRENINGARNA runt om i landet är hjärtat i vår organisation. Under fjolåret har tusentals ideellt engagerade

medlemmar skapat mötesplatser, delat kunskap och spridit odlingsglädje genom föreläsningar, trädgårdsvandringar, kurser och praktiska aktiviteter. Förbundet har stöttat detta arbete genom föreningsutveckling, regionmöten, digitala nätverk och riktade bidrag. Projektet *Odling engagemang* – med målet att göra styrelsearbetet hållbart och långsiktigt, gör även föreningsarbetet lustfyllt.

KUNSKAP har varit ett bärande tema genom hela verksamheten. Trädgårdsrådgivningen har fortsatt att möta medlemmar och allmänhet med faktabaserade svar på frågor. Trädgårdsspaningen har synliggjort fritidsodlingens värde – inte bara i kronor och kilo skörd, utan i livskvalitet, beredskap och stolthet. Samtidigt utvecklades *Hemträdgården* i både form och innehåll. Jubileumsartiklarna knöt samman 125 års erfarenhet med dagens och morgondagens odlingsfrågor.

ARBETET MED BARN OCH UNGA har fortsatt att utvecklas. Genom satsningen *Odling unga odlare – ett lärande för livet* har förbundet stärkt sitt stöd till föreningar, pedagoger och skolor

som vill ge barn tillgång till grönska, jord och praktisk kunskap. Svensk Trädgård fortsatte att skapa förståelse för naturens kretslopp och stärka hälsa genom odling.

FÖRBUNDET har arbetat målmedvetet med effektivisering, digitalisering och utveckling av nya arbetssätt, utan att tumma på kärnverksamheten eller stödet till föreningarna. Under året har vi även arbetat med att bredda intäktsbasen. Den ekonomiska transparenzen har stärkts, bland annat genom medlemskap i *Giva Sverige*. Digitalisering av medlemsadministrationen har fortsatt. Även ökad räckvidd i digitala kanaler har bidragit till effektivisering av våra resurser och tillgänglighet.

Vi är ett förbund som bärs av ideellt engagemang, kunskap och gemenskap – och som efter 125 år fortsätter att utvecklas, inspirera och göra skillnad.

Karina Brozinic, ordförande

Detta är Riksförbundet Svensk Trädgård

RIKSFÖRBUNDET SVENSK TRÄDGÅRD

är en ideell, partipolitiskt och religiöst obunden organisation som samlar trädgårdsintresserade över hela landet. Sedan starten år 1900 har förbundet verkat för att sprida kunskap om trädgård och odling, stärka fritidsodlingens villkor och bidra till ett hållbart samhälle. Förbundet leds av en ideellt arbetande styrelse och ett engagerat kansli, med tusentals förtroendevalda och frivilliga som bär verksamheten runt om i landet.

Vi är huvudorganisation för trädgårdsföreningar, regionala förbund, nätverk och enskilda medlemmar. Tillsammans utgör vi en rikstäckande folkrörelse med omkring 140 föreningar och nätverk samt mer än 32 000 medlemmar – från Västerbotten i norr till Skåne i söder – där ideellt engagemang, kunskapsdelning och gemenskap är grunden för allt vi gör.

32 000

MEDLEMMAR

140

FÖRENINGAR
I HELA LANDET

125

ÅR AV SAMLAD
TRÄDGÅRDSKUNSKAP

ORGANISATION. Riksförbundet Svensk Trädgårds högsta beslutande organ, fullmäktigemötet, genomfördes 27 april i Sickla. Vid mötet godkändes verksamhetsberättelse och bokslut för föregående år, styrelsen beviljades ansvarsfrihet och medlemsavgiften för 2027 fastställdes.

Styrelsen har under 2025 sammanträtt vid åtta tillfällen. Förbundet arbetar utifrån fem arbetsråd

– föreningsrådet, kunskapsrådet, barnrådet, marknadsföringsrådet och temarådet – som utgör en viktig länk mellan styrelse och kansli. Under 2025 har råden arbetat engagerat inom sina respektive områden, och i november samlades styrelse och kansli gemensamt i en workshop för att stärka samarbetet och tydliggöra den framtida inriktningen.

VÅRT UPPDRAG OCH VÅR ROLL är att främja den hållbara fritidsodlingen och verka för en allmän förbättring av trädgårdskulturen och boendemiljön. Vi vill göra det möjligt för fler att odla – med hänsyn till natur, klimat och människors hälsa.

Vår roll är mångfacetterad. Vi är en kunskapsbärare, en mötesplats och en röst för fritidsodlingen i Sverige. Genom rådgivning, utbildning, vår medlemstidning *Hemträdgården*,

KANSLIET

Övre raden: Alberto Windarp, Agneta Bergström, Jessica Linderot, Henrik Bodin. Undre raden: Inger Ekrem, Sanna Friberg, Lise-Lotte Björkman.

STYRELSEN

Övre raden: Andreas Andersson, Jenny Svensgård, Ulf Fransson, Ola Bixo, Karina Brozinic. Undre raden: Frida Tollerz, Helena Karlén, Elin Pia Skjetne, Berit Öhman Kriström.

Läs om våra
styrelsemedlemmar
på svensktadgard.se.

digitala kanaler och samverkan med andra organisationer tillgängliggör vi faktabaserad odlingskunskap för både medlemmar och allmänhet. Samtidigt verkar vi opinionsbildande och påverkande gentemot myndigheter, beslutsfattare och näringsliv – nationellt och på EU-nivå genom vårt arbete i Fritidsodlingens Riksorganisation (FOR) – för att stärka trädgårdens och odlingens roll i samhället.

I en tid av klimatförändringar, ökad sårbarhet och växande behov av lokal gemenskap vill vi visa hur trädgård och odling kan bidra till ökad livskvalitet, bättre hälsa, stärkt biologisk mångfald och ökad beredskap.

VÄRDEGRUND – KUNSKAP, GEMENSKAP OCH HÅLLBARHET. Vår verksamhet vilar på övertygelsen att trädgård och odling gör skillnad – för individen, för samhället och för miljön. Vi tror på kunskap som delas, engagemang som växer i gemenskap och ett odlande som tar hänsyn till naturens långsiktiga förutsättningar. Förbundet arbetar inkluderande och generationsöverskridande. Alla med ett intresse för trädgård är välkomna – oavsett erfarenhet, ålder eller bakgrund. I mötet mellan nybörjare och erfarna odlare förs kunskap vidare och utvecklas, samtidigt som nya perspektiv tillkommer.

MILJÖANSVAR I LINJE MED DE NATIONELLA MILJÖMÅLEN. Riksförbundet Svensk Trädgård arbetar i linje med Sveriges nationella miljö kvalitetsmål och har särskilt fokus på de områden där fritidsodlingen kan göra konkret skillnad:

- begränsad klimatpåverkan genom klimatanpassad odling och resurseffektivt nyttjande av jord och vatten
- ett rikt växt- och djurliv genom att främja biologisk mångfald och pollinatörvänliga miljöer

- en giftfri miljö genom ekologiska odlingsmetoder och minskad användning av kemiska bekämpningsmedel
- en god bebyggd miljö där gröna ytor och odlingsplatser bidrar till hälsa, trivsel och social sammanhållning.

Genom praktiska råd, faktablad, utbildningar och opinionsbildning gör vi miljöfrågorna begripliga och möjliga att omsätta i vardagen. Detta arbete ligger i linje med det nationella *Generationsmålet* – att vi ska lämna över ett samhälle till nästa generation där de stora miljöproblemen är lösta.

Genom att främja hållbar odling, stärka biologisk mångfald och sprida kunskap om jordens långsiktiga bördighet omsätter vi målet i praktisk handling – i trädgårdar runt om i landet.

VARFÖR ÄR VI UNIKA? Det som särskiljer Riksförbundet Svensk Trädgård är kombinationen av djup kunskap, bred folklig förankring och lång erfarenhet. Med över ett sekel av samlad kunskap och engagemang är vi en av landets mest etablerade organisationer inom trädgård och fritidsodling. Vi förenar ideellt engagemang med professionell rådgivning, forskning och samverkan – och det är de lokala föreningarna och deras verksamhet som ger förbundet liv, relevans och trovärdighet.

Riksförbundet Svensk Trädgård är i dag en självklar mötesplats för kunskap, gemenskap och engagemang – och en stark röst för hållbar trädgård och odling i Sverige.

Blomstrande föreningsliv

FÖRENINGSLIVET ÄR HJÄRTAT i Riksförbundet Svensk Trädgård. Det är i de lokala föreningarna som engagemanget tar form, där kunskap omsätts i praktik och där medlemmar möts kring ett gemensamt intresse för hållbar odling. I verksamhetsplanen 2025–2026 lyfts föreningsutveckling som ett prioriterat område. Under 2025 har därför särskilt fokus legat på att stärka föreningarnas långsiktiga hållbarhet, sänka trösklarna för engagemang och skapa bättre förutsättningar för samarbete och kunskapsutbyte.

SJÄLVFÖRSÖRJNING I PRAKTIKEN.

Årets fortsatta tema *Självförsörjning* har fått ett tydligt genomslag i föreningarnas verksamhet. Runt om i landet har föreläsningar, studiecirklar och praktiska aktiviteter fokuserat på köksväxtodling, frukt och bär, beskärning, lagring, mustning och hur man kan öka trädgårdens produktivitet med lokala resurser.

Föreningarnas snabbrapporter visar på ett aktivt år med stor bredd. Aktiviteterna har inte enbart handlat om teknik och skörd, utan också om att stärka medlemmarnas handlingskraft

och trygghet. Genom att dela erfarenheter och kunskap har självförsörjning blivit en gemensam angelägenhet – rotad i praktisk vardag, och lokala förutsättningar.

ODLA ENGAGEMANG – VERKTYG FÖR

FRAMTIDEN. En särskild satsning under året har varit arbetet med *Odla engagemang*. På regionmötena har handboken presenterats och diskuterats tillsammans med föreningsrepresentanter. Syftet var att ge föreningarna konkreta verktyg för att stärka det ideella engagemanget. Ett sätt att skapa mer hållbara arbets- sätt i styrelser och arbetsgrupper.

Odla engagemang har fungerat som underlag för samtal om ansvarsfördelning, inkludering – hur fler kan bidra så att belastningen på enskilda personer inte blir för stor. Arbetet är långsiktigt och syftar till att stärka föreningarnas struktur över tid.

REGIONMÖTEN OCH ERFARENHETS-

UTBYTE. Under 2025 har regionmöten och digitala nätverk varit viktiga arenor för dialog och samverkan. Föreningar har kunnat dela goda exempel, diskutera gemensamma utmaningar

och ta del av aktuell information från förbundet. Den ökade användningen av digitala mötesformer har gjort det möjligt för fler att delta oavsett geografisk placering. Samtidigt har de fysiska mötena fortsatt att spela en central roll för att bygga relationer och stärka vi-känslan inom organisationen.

FÖRENINGARNA SOM LOKALA KUN-

SKAPSNÄT. Föreningarnas verksamhet spänner över ett brett spektrum – från traditionella föreläsningar och studiecirklar till öppna trädgårdar, växtmarknader och samarbeten med skolor och andra lokala föreningar och företag. Många föreningar har också arbetat aktivt med att nå nya målgrupper och skapa mötesplatser för både nya och erfarna odlare. I en tid av ökande ensamhet och minskad samhörighet, fyller våra lokalföreningar en viktig social funktion. De skapar sammanhang där kunskap, gemenskap och engagemang växer parallellt. Förbundet stödjer detta arbete både ekonomiskt, genom riktade bidrag, och praktiskt, bland annat genom ett försäkringsskydd för föreningar och medlemmar. Fullständig information om försäkringsskyddet finns på svensktadgard.se.

780

TRÄDGÅRDSVANDRINGAR

med nästan 21 000 deltagare

580

FÖRELÄSNINGAR

med över 29 000 deltagare

130

WORKSHOPS

med 3 000 deltagare

120

KURSER OCH STUDIECIRKLAR

med nästan 1 500 deltagare

2770

IDEELLT ARBETANDE
i föreningarna

Självförsörjning och broschyren
Odlas engagemang, handbok för
blomstrande föreningsutveckling.
Ola Bixo föreläser vid region-
möte i Sickla.

VARAV:

ca 960 personer
i styrelserna

ca 610 personer
i arbetsgrupper

ca 750 personer
som hjälpt till vid minst ett tillfälle

ca 450 personer
med andra uppdrag
(t.ex. revisor, valberedning)

DIGITAL UTVECKLING OCH ADMINIS-

TRATIVT STÖD. För att underlätta
föreningarnas arbete har förbundet
fortsatt att utveckla stödet genom de
digitala tjänsterna som ArcMember.
Digital fakturering och tjänsten Mina
sidor har effektiviserat medlemsadmi-
nistrationen och gett bättre överblick
för både föreningar och medlemmar.
Syftet är att frigöra mer tid till kärn-
verksamheten – möten, kunskap om
hållbar odling och gemenskap.

ETT FÖRENINGSLIV I RÖRELSE.

Jubileumsåret har gett anledning att
reflektera över föreningslivets betydel-
se genom 125 år. Samtidigt har 2025
präglats av framtidsarbete. Genom
satsningar ovan och stärkt samverkan
har förbundet tagit steg för att säker-
ställa att föreningslivet fortsätter vara
relevant, öppet och livskraftigt.

Blomstrande föreningsliv är inte
ett mål i sig. Det är grunden för

att kunskap om hållbar odling och
självförsörjning ska kunna spridas i
hela landet – och för att vi alla inom
Riksförbundet Svensk Trädgård ska
fortsätta vara del i en stark och levan-
de folkrörelse.

100

RESOR

med över 3500 deltagare

80

FRÖ- ELLER PLANTBYTEN

med över 1300 deltagare

70

STUDIEBESÖK

med över 1000 deltagare

160

MARKNADER

har arrangerats av föreningarna

ÖVER
2000
AKTIVITETER
NÅGOT FÖR ALLA!

Från kransbindning
och ympning av äppelträd
till Nobelarrangemang
och trädgårdsresor.

**Våra föreningar
erbjuder gemenskap,
kunskap och glädje.**

NÄRVARO PÅ MÄSSOR – KUNSKAP OCH GEMENSKAP UTANFÖR FÖRENINGARNA.

Trädgårdsmässorna är en viktig mötesplats för både befintliga och blivande medlemmar. Under 2025 var Riksförbundet Svensk Trädgård representerat på flera mässor runt om i landet – från *Nordiska Trädgårdar* i Stockholm till *Nolia Garden* i Umeå och *Sköna Gröna Trädgård* i Karlstad. I montererna kunde besökare möta rådgivare, delta i aktiviteter och hämta inspiration kopplad till årets tema *Självförsörjning*. Barn bjöds in till odlingsutmaningar och alla medlemmar välkomnades med en mässpresent.

Mässor bidrar till synlighet, medlemsrekrytering och till att sprida odlingskunskap till nya målgrupper.

ÅRETS ELFSJÄL

På Nordiska Trädgårdar uppmärksammades också årets mottagare av utmärkelsen Trädgårdens elfsjäl som gick till *Jannecke Schulman* i Sollentuna Trädgårdsgille – en förebild som visar att det aldrig är för sent att börja odla, och att engagemang kan ta många former utanför styrelserummet.

Riksförbundet Svensk Trädgårds monter, Nordiska trädgårdar, Stockholm.

Rådgivning, Nordiska trädgårdar.

Informationsspridning, Nordiska Trädgårdar.

Umeå trädgårdssällskaps monter, Nolia trädgård, Umeå.

"Sköna gröna trädgård", trädgårdsmässan i Karlstad, ovan. Nordiska trädgårdar till vänster.

På studiebesök hos Sweed Björn Höjrup under sommarmötet i augusti.

SOMMARMÖTET I NORDVÄSTRA SKÅNE. Årets sommarmöte arrangerades av *Nordvästra Skånes Trädgårdsförening* i Ängelholm – en stad med korta avstånd, goda tågförbindelser och ett trädgårdsengagemang som visade sig i varje gathörn. Under helgen besökte deltagarna ett pärlband av trädgårdar på Kullabygden och Bjärehalvön, däribland den kulturminnesmärkta trädgårdsarkitekten Ulla Molins trädgård i Höganäs och Arilds vingård.

Mötet samlade medlemmar från hela landet och bjöd på det som sommarmötet alltid ger: inspiration, gemenskap och den särskilda känsla som uppstår när likasinnade delar en trädgårdsupplevelse tillsammans.

KUNGLIGA PATRIOTISKA SÄLLSKAPETS TRÄDGÅRDS-MEDALJER

I samband med Sommarmötets middag delade Riksförbundet Svensk Trädgård, som sedan över 100 år nominerar mottagarna, ut Kungliga Patriotiska Sällskapets medaljer för förtjänster inom trädgårdsodling och biodling. Årets medaljörer var odlingsinfluencern **Sara Bäckmo**, trädgårdsjournalisten **Eva Robild** och skogsträdgårdspionjären **Philipp Weiss** – tre personer som på varsitt sätt arbetar för att sänka trösklarna för hållbart odlande och sprida kunskap om trädgård i Sverige.

Kunskap och hållbarhet

ATT STÄRKA ODLINGEN – FÖR MILJÖ, KLIMAT OCH FRAMTID. Kunskap är kärnan i Riksförbundet Svensk Trädgård. Sedan starten år 1900 har förbundet arbetat för att samla och bevara, samt utveckla och sprida odlingskunskap anpassad för svenska förhållanden. I dag är uppdraget bredare – men lika angeläget.

I verksamhetsplanen 2025–2026

”Kunskap är grunden för vår verksamhet

lyfts kunskapsspridning, hållbar odling och miljöansvar som prioriterade områden. Under året har arbetet tydligt knutits till både miljö- och klimatfrågan och årets tema självförsörjning. Hållbar odling handlar inte bara om att producera mat och växter – utan om att göra det på ett sätt som stärker biologisk mångfald, minskar klimatpåverkan och bevarar en levande odlingsjord.

RÅDGIVNING FÖR HÅLLBAR ODLING.

Trädgårdsrådgivningen är en central del av kunskapsuppdraget. Under året har omkring 1 800 frågor från medlemmar och allmänhet besvarats. Vanligast förekommande var frågor om växtskydd, beskärning

och odlingsteknik av både nytto- och prydnadsväxter. Frågor om knippebakterios på dahlior och om buxbomsmott var vanliga växtskyddsfrågor. Däremot har det varit betydligt färre frågor om potatisbladmögel än föregående år. Frågor om invasiva växter är förhållandevis konstant, medan frågor om kompost, jord

och gödsel har ökat något. Det märks att torvanvändning och förekomsten av

pyralider i organiska gödselmedel ännu engagerar. Det mesta inom trädgårdsodling berördes. Även förslag på växter att plantera och identifikation av växter gavs.

Rådgivningen gör hållbarhetsfrågor tillgängliga för alla och genom faktabaserade svar stärks både miljöansvar och handlingskraft.

FAKTABLAD OCH KUNSKAPS-

UTVECKLING. Förbundet förvaltar och utvecklar en omfattande kunskapsbank i form av faktablad om hållbar odling, biologisk mångfald och växtval. Under 2025 har inventering och en genomgripande revidering av faktabladen fortsatt, med uppdatering

av innehåll utifrån aktuell forskning och erfarenhet. Samtidigt har arbetet med en ny formgivning inletts för att göra materialet mer tillgängligt och lättanvänt. Förutom revidering, planeras kontinuerligt nya faktablad att tas fram inom områden där behovet av vägledning är stort. 2025 kom ett helt nytt faktablad; *Beskärning av gamla äppelträd*. Materialet används i föreningarnas studiecirkelar, i rådgivningen och av enskilda odlare, och bidrar till att stärka kunskapen om hållbar och klimatsmart odling i hela landet. Faktabladen finns tillgängliga på hemsidan.

KOMPETENSUTVECKLING OCH CERTIFIERING.

Förbundet har genomfört flera utbildningsinsatser för att stärka kompetensen inom hållbar odling och miljöansvar. Utbildningarna riktar sig till personer som arbetar professionellt med rådgivning, beskärning och bekämpning av invasiva arter, med syfte att säkerställa att aktuell och forskningsbaserad kunskap finns hos dem som jobbar mot Sveriges fritidsodlare. Arbetet med *Grönt Kort* för fruktträdsbeskärare har fortsatt som en del av förbundets ambition att främja en standard inom fruktträdsbeskärning. Genom certifiering stärks hantverket, fruktträden blir långlivade och fler träd bevaras.

Under året har vi tagit över kursen *Certifierad parkslidebekämpare* från Fritidsodlingens Riksorganisation (FOR). En kurs som genomförs med fokus på bekämpning av invasiva

32

GRÖNT KORT-
CERTIFIERADE SIG

ZONKARTAN. Riksförbundet Svensk Trädgård äger och förvaltar Sveriges zonkarta, ett av landets mest använda verktyg för växtval för träd och buskar.

Zonkartan är en viktig geografisk härdighetsreferens för alla som rekommenderar och använder vedartade växter i Sverige. Användandet av zonkartan i publikationer och på webbplatser kräver ett avtal med Svensk Trädgård. Den digitala zonkartan är sökbar på adress, vilket gör det enkelt att snabbt hitta rätt odlingszon.

TRÄDGÅRDSSPANARNA – MEDLEMMARNA UNDERSÖKER. Genom *Trädgårdsspanarna* samlar förbundet varje år in erfarenheter från fritidsodlare runt om i landet. Initiativet bygger på medborgarengagemang och ger en unik bild av hur odlingen utvecklas i praktiken. 2025 års spaning fokuserade på squash och handlade om att odla squash, uteslutande med resurser från den egna trädgården för att vidga synen på självförsörjningsbegreppet. Under året avslutades även spaningen där 16 spanare fört dagbok och registrerat all tid, inköp och skörd från sin nyttoodling under ett odlingsår. Spanarna nämner närheten till maten och att man äter i säsong som en fördel. Man uppskattar färskheten, smaken och att man vet vad man äter.

Man känner sig både rik och stolt! Att det är viktigt i krissituationer att kunna odla sin egen mat instämmer flertalet av spanarna i.

Lise-Lotte som ansvarat för spaningarna och har kunnat besöka några skriver: "Det har varit givande att personligen besöka några av dessa spanare och se hur viktig del trädgården och odlandet är av mångas liv."

Spaningarna bidrar till ökad kunskap om självförsörjning, odlingsglädje och fritidsodlingens värde. Resultat och fördjupning presenterades i *Hemträdgården* och på förbundets webbplats.

FOTO Ingegård Gundersvik

”Att ta del av spaningsresultatet ger nya kunskaper och insikter till många fler än de som själva deltar. ÅTERKOMMANDE SPARNARE

1800
BESVARADE
RÅDGIVNINGSPRÅGOR

48
FAKTABLAD

RÅDGIVNING OCH KUNSKAPSSPRIDNING 2025

- Nya faktablad framtagna inom prioriterade områden.
- Revidering av faktablad och ny form påbörjad.
- Återkommande publicering av fördjupning i *Hemträdgården*.

främmande arter, särskilt parkslide. Utbildningen har utgått från aktuell forskning och gällande lagstiftning och syftar till att säkerställa ett ansvarsfullt och kunskapsbaserat arbete i linje med miljö- och klimatmålen. Flera representanter för länsstyrelser har medverkat på dessa kurser i syfte att höja kunskapen inför deras ansvar för tillsyn, samordning och vägledning mot bland andra privatpersoner. Under året omfattades jätteslidearterna, i vilka parkslide, jätteslide och hybridslide ingår, av EU-förordningen om invasiva främmande arter av unionsbetydelse. Förordningen innebär skärpta krav på hantering och ett tydligare ansvar för att förhindra spridning. Flera av de certifierade har sedan medverkat som ämnesexperter i media.

Beskärning av gamla äppelträd värna, värda och värda

Gamla äppelträd är en fantastisk tillgång för både naturliv och människor. Här får du veta hur du beskär dem för att de ska få ett så långt liv som möjligt, ge god skörd och inte riskera att bli en säkerhetsrisk.

Äppelträd kan bli mycket gamla. De växer långsamt och är därför ofta höga och har många grenar. Det är viktigt att skära bort de grenar som är farliga eller som hindrar skörden. Detta görs bäst med en skarvkniv eller en såg. Skär alltid på ett säkert sätt och använd skyddsglasögon.

När ska man beskära? Det är bäst att beskära i slutet av vinter eller i början av vår, innan bladen har börjat växa. Detta gör att trädet har tid att läka sår och att skörden inte påverkas.

Beskrivning av äppelträd. Äppelträd är en av de vanligaste fruktträderna i Sverige. De finns i många olika sorter och har olika former. De är ofta höga och har många grenar. De är också mycket gamla och kan leva i hundratals år.

Äppelträdets livscykel. Äppelträd växer långsamt och behöver många år att bli mogna. De börjar bära frukt när de är cirka 3-4 år gamla. De kan fortsätta bära frukt i många decennier om de sköts rätt.

Skötsel av äppelträd. För att få en god skörd och ett långt liv för trädet är det viktigt att sköta det rätt. Detta innebär att skära, gödsla och bekämpa mot skadedjur och sjukdomar.

Skörden av äppelträd. Äppelträd bär frukt från augusti till oktober. Det är viktigt att skörda frukten när den är mogen för att få en god smak och högt näringsvärde.

Upphållsplatser för människor. Äppelträd kan också användas som upphållsplatser för människor. De ger skugga och är vackra i både blom och blad.

Upphållsplatser för djur. Äppelträd kan också användas som upphållsplatser för djur. De ger skugga och är vackra i både blom och blad.

Upphållsplatser för bilar. Äppelträd kan också användas som upphållsplatser för bilar. De ger skugga och är vackra i både blom och blad.

Upphållsplatser för cyklar. Äppelträd kan också användas som upphållsplatser för cyklar. De ger skugga och är vackra i både blom och blad.

Upphållsplatser för möbler. Äppelträd kan också användas som upphållsplatser för möbler. De ger skugga och är vackra i både blom och blad.

Upphållsplatser för utrustning. Äppelträd kan också användas som upphållsplatser för utrustning. De ger skugga och är vackra i både blom och blad.

Upphållsplatser för verktyg. Äppelträd kan också användas som upphållsplatser för verktyg. De ger skugga och är vackra i både blom och blad.

Upphållsplatser för material. Äppelträd kan också användas som upphållsplatser för material. De ger skugga och är vackra i både blom och blad.

Upphållsplatser för information. Äppelträd kan också användas som upphållsplatser för information. De ger skugga och är vackra i både blom och blad.

Upphållsplatser för kommunikation. Äppelträd kan också användas som upphållsplatser för kommunikation. De ger skugga och är vackra i både blom och blad.

Upphållsplatser för samarbete. Äppelträd kan också användas som upphållsplatser för samarbete. De ger skugga och är vackra i både blom och blad.

Upphållsplatser för utvärdering. Äppelträd kan också användas som upphållsplatser för utvärdering. De ger skugga och är vackra i både blom och blad.

Trädgårdsrådgivare Lise-Lotte Björkman.

KUNSKAP SOM KLIMAT- OCH FRAMTIDSSTRATEGI. I en tid av klimatförändringar och osäker livsmedelsförsörjning är tillgång till tillförlitlig kunskap avgörande. Hållbar odling bidrar till kolinlagring i marken, ökad biologisk mångfald och minskat

beroende av importerade insatsvaror. Genom rådgivning, faktablad, Trädgårdsspanarna, *Hemträdgården* och utbildningsinsatser bidrar Riksförbundet Svensk Trädgård till att göra hållbar och klimatsmart odling möjlig i praktiken.

Hemträdgården utkommer med sex nummer per år och finns i tryckt form samt digitalt via plattformen Prenly, med sökbart arkiv tillbaka till 2013.

HEMTRÄDGÅRDEN – KUNSKAP OCH NY FORM. Under jubileumsåret tog *Hemträdgården* ett tydligt kliv framåt i både form och innehåll. Från och med nummer 2 fick tidningen en ny formgivare, Helena Nilsson, som tog fram nya mallar och typsnitt och manér. Resultatet är en modernare och mer lättillgänglig tidning, genomförd utan extra kostnader utöver den löpande layoutbudgeten.

Årets tema självförsörjning satte tydliga avtryck i innehållet. Åke Truedssons artiklar om köksväxter

bildade en stomme, och reportage om allt från vattenhushållning till familjer som anpassat sitt hem för ökad självförsörjning gav temat bredd och djup. Rådgivarna Henrik Bodin och Lise-Lotte Björkman bidrog med sin sakkunskap om bär, frukt och aktuella odlingsfrågor, och serien "Projekt självhushållning" nådde sin 19:e och sista del.

En serie jubileumsartiklar knöt samman 125 år av samlad erfarenhet med dagens odlingsfrågor – illustrerade med lekfulla kollage som gav serien

en sammanhållen känsla. Flera artiklar har gjorts tillgängliga på hemsidan för att nå fler och locka nya läsare till Svensk Trädgård.

Efter ett mindre avbrott mitt under året – distributören Tidsam, som förser pressbyråer och butiker med tidningar, stängde av *Hemträdgården* med hänvisning till momsregler – finns tidningen från nummer 6 åter tillgänglig på cirka 120 försäljningsställen i Sverige och Norge.

Jubileumskollage Jennie Bergström.

Kunskapsöverföring till kommande generationer

ODLA UNGA ODLARE – ETT LÄRANDE FÖR LIVET. Att odla är att tänka långsiktigt. Det som planteras i dag ger skörd i morgon – både i jorden och i människors förståelse. För Svensk Trädgård är arbetet med barn och unga en självklar del av vårt arbete. I verksamhetsplanen 2025–2026 lyfts satsningen *Odlar unga odlare – ett lärande för livet*. Under fjolåret har arbetet fortsatt att utvecklas med målet att göra odling tillgänglig, lustfylld och pedagogiskt användbar – både i hemmet, hos lokalföreningen och i skolan.

MED FRÖET SOM PEDAGOGISKT VERKTYG. Under året har barn och unga bjudits in till praktiska odlingsutmaningar där fröet varit utgångspunkten. Morotsutmaningen är ett exempel, där barn uppmuntrats att följa en gröda från sådd till skörd. Flera tusen fröpåsar delades ut tillsammans med en handledning och länk till mer kunskap. Se även vår effektrapport.

Genom att kombinera tävling, vägledning och inspiration har satsningen visat hur odling blev ett gemensamt projekt mellan barn och vuxna. När barn själva fick plantera, vattna och skörda väcktes frågor om naturens kretslopp och hur växter samverkar med jord, vatten och pollinatörer. Den egna odlingsupplevelsen skapade en förståelse som är svår att ersätta med teori – och gav en konkret bild av vad självförsörjning kan innebära i liten skala. En central del av Odlar unga odlare är mötet mellan generationer. Inom förbundet finns en stor samlad kunskap hos erfarna odlare.

STÖD TILL PEDAGOGER OCH FÖRENINGAR. För att stärka långsiktigheten har förbundet under året fortsatt att utveckla stödmaterial för pedagoger och föreningar som vill arbeta med odling tillsammans med barn. Manuskript till en handledning med koppling till skolträdgård, miljö, beredskap och hälsa har tagits fram i samarbete med forskare. Ambitionen är att publicera handledningen i sin helhet under 2026.

På förbundets webbplats har kunskapsbanken om att odla med barn byggts ut med nya artiklar och vägledningar. Genom *Hemträdgården* har odling med barn lyfts i reportage och praktiska artiklar.

Satsningen har kunnat genomföras tack vare extern finansiering. Bidrag från Skandias stiftelse, *Idéer för livet*,

ODLA UNGA ODLARE 2025

30

NYA WEBBARTIKLAR
OM ODLING MED
BARN

4 000

FRÖPÅSAR DELADES UT
TILL BARN

- Morotsutmaning genomförd nationellt.
- Ny handledning för pedagoger påbörjad i samarbete med forskare.
- Aktiviteter och presentationer på flera trädgårdsmässor.
- Information och inspiration via mejl till mer än 24 000 medlemmar.
- Fördjupning i *Hemträdgården*.

Även den skickligaste trädgårdsmästare satte en gång sitt första frö. Foto Frida Svensson.

Stipendium från Skandias stiftelse, "Idéer för livet".

Barn från morots-utmaningen.

har gjort det möjligt att ta fram en handbok och pedagogiskt material som särskilt stödjer far- och morföräldrar och andra vuxna i att genomföra odlingsaktiviteter tillsammans med barn. Projektet är pågående och slutredovisas i augusti 2026. Vi har även genom Skandias stiftelse, Idéer för livet, fått medverka i en utbildning om effektmätning för att bli bättre på att följa upp, utvärdera och synliggöra de långsiktiga resultaten av våra insatser.

Under året har förbundet även beviljats bidrag från Naturvårdsverket, vilket har stärkt arbetet med kunskapsöverföring kopplat till hållbar utveckling och biologisk mångfald. Genom detta stöd har insatser kunnat genomföras som tydligt förenar odlingsglädje med miljö- och klimatperspektiv. Tillsammans har dessa bidrag gjort det möjligt att utveckla arbetet från enskilda aktiviteter till en mer sammanhållen och långsiktig satsning.

EN INVESTERING I FRAMTIDEN. Att barn och unga får möjlighet att odla handlar inte enbart om fritidsintresse. Det handlar om att stärka förståelsen för hållbar matproduktion, naturens kretslopp och människans ansvar för miljön. Genom Odlar unga odlare bidrar Riksförbundet Svensk Trädgård till att förmedla verktyg – i form av kunskap, ansvar och framtidstro – som växer långt bortom den egna trädgården.

Invasiva främmande arter – hur talar vi om dem med barn och unga? Blomsterlupin, guldris, parkslide och jättebalsamin. Foto Andreas Andersson.

Positiv ekonomi och marknadsföring

EN STABIL EKONOMI är en förutsättning för att Riksförbundet Svensk Trädgård ska kunna fullfölja sitt uppdrag. Under 2025 har arbetet fortsatt med att stärka de ekonomiska förutsättningarna, samtidigt som resurser har prioriterats till kärnverksamheten – föreningsliv, kunskapsspridning och satsningen på barn och unga.

Medveten kostnadskontroll, tydliga prioriteringar och effektivare arbetsätt har varit centrala delar av det ekonomiska arbetet. Under 2025 ökade medlemsantalet med 2,7 procent, vilket visar att förbundets arbete fortsatt attraherar nya medlemmar och stärker den viktigaste intäktskällan.

Arbetet med att bredda intäktsbasen har fortsatt. Bidrag från Skandias stiftelse och Naturvårdsverket har möjliggjort utvecklingsinsatser inom

kunskapsöverföring och hållbarhet. Förbundet är nu fullvärdig medlem i Giva Sverige, följer kvalitetskoden och innehar 90-konto – en tydlig signal om transparent och ansvarsfull hantering av insamlade medel.

Medlemsadministrationen har fortsatt att effektiviseras. I enlighet med fullmäktiges beslut skickades inbetalningskort och digitalt medlemskort ut i november. Från och med slutet av året kan medlemmar bosatta utanför Sverige teckna medlemskap med enbart digital tillgång till *Hemträdgården*. Som en del av årets tema Självförsörjning togs en beredskapsbox för fröförvaring fram inför Nordiska Trädgårdar – den delades ut som medlemsgåva och såljs i webbutiken.

2,7%

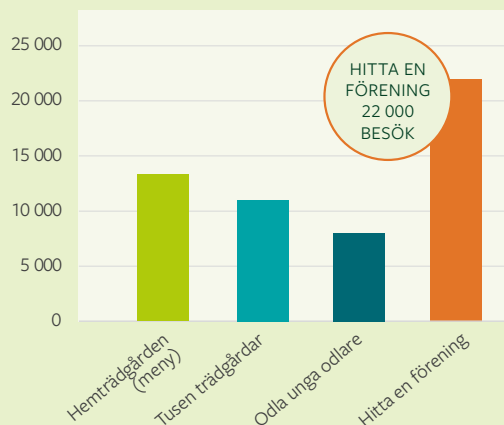
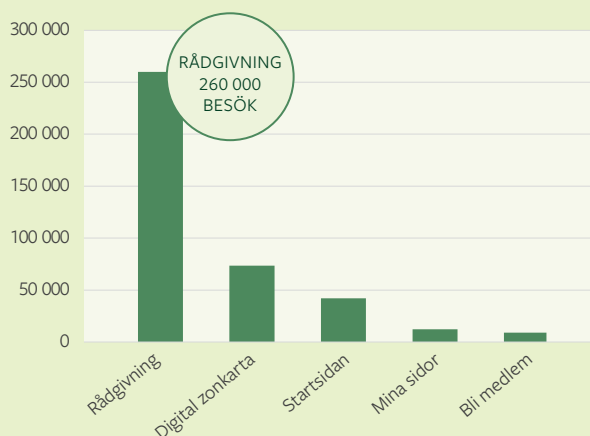
ÖKNING AV
MEDLEMSANTALET

SYNLIGHET OCH RÄCKVIDD – FLER

HITTAR OSS. Under jubileumsåret har kommunikationen haft särskilt fokus på att synliggöra förbundets 125-åriga historia och samtidens relevans. Ett konkret exempel är jubileumsartiklarna i *Hemträdgården* – flera av dem publicerades även på hemsidan och nådde

MEST BESÖKTA SIDOR PÅ SVENSKTRADGARD.SE

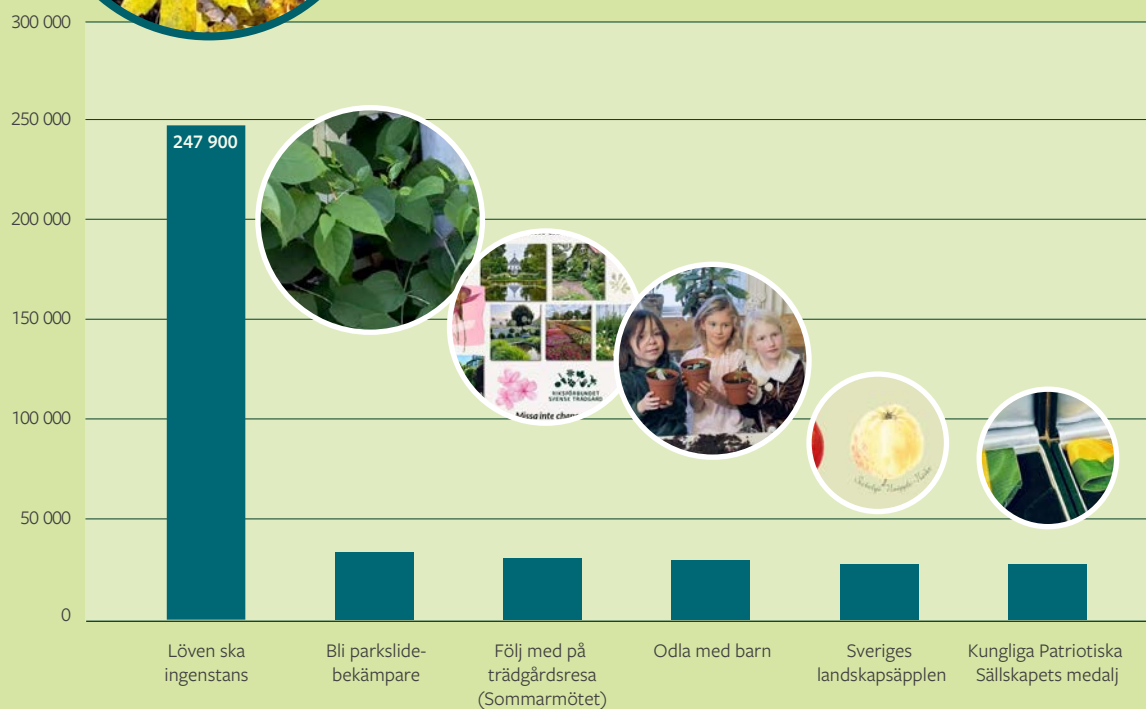

MEST ENGAGERADE INLÄGG PÅ FACEBOOK

Under året publicerades över 160 inlägg, vilket resulterade i:

- 1,3 miljoner visningar
- över 10 500 reaktioner (likes, kommentarer, delningar och sparade inlägg)
- en ökning med cirka 1 000 följare.

läsare som ännu inte är medlemmar. På så sätt förstärkte kanalerna varandra: tidningen gav djup, webbplatsen gav räckvidd.

Hemsidan hade under året cirka 700 000 besök, varav 300 000 från nya besökare. Rådgivning och zonkartan var de mest besökta sidorna, vilket bekräftar att förbundet söks upp som en faktabaserad kunskapskälla. I sociala medier genererade drygt 160 inlägg 1,3 miljoner visningar och

över 10 500 reaktioner. Nio medlemsbrev skickades med en öppningsgrad på cirka 75 procent – ett tydligt tecken på förtroende.

En ekonomi i balans är det som gör att vi kan fortsätta vara den kunskapskälla och mötesplats som fritidsodlare i Sverige förtjänar – idag och de kommande 125 åren.

75%

ÖPPNINGSGRAD
FÖR VÅRT MEDLEMS-
BREV VIA MEJL

Samhällsnytta och påverkansarbete

Riksförbundet Svensk Trädgårds verksamhet bidrar på flera sätt till samhällsutvecklingen. Genom föreningsliv, kunskapsspridning och utbildningsinsatser stärks både individers kompetens och samhällets långsiktiga hållbarhet.

FRITIDSODLING HAR BETYDELSE för biologisk mångfald, jordhälsa och en mer hållbar användning av resurser. Genom rådgivning, faktablad och utbildningar verkar förbundet för odlingsmetoder som minskar miljöpåverkan och främjar ett klimatanpassat trädgårdsbruk. Arbetet med hållbar odling och kunskap om invasiva arter är exempel på hur miljöperspektivet integreras i verksamheten.

I en tid av ökad samhällssäkerhet har frågor om beredskap och lokal självförsörjning fått större uppmärksamhet. Genom att stärka kunskapen om hur mat kan produceras och tas tillvara i den egna trädgården bidrar förbundet till ökad handlingskraft och förståelse för livsmedelssystemets betydelse.

Föreningarna utgör samtidigt viktiga mötesplatser som främjar gemenskap och social hållbarhet. Det generationsöverskridande lärandet bidrar till att erfarenhet och kunskap förs vidare, samtidigt som nya perspektiv och idéer tas till vara.

PÅ NATIONELL NIVÅ sker förbundets påverkansarbete genom vårt arbete i Fritidsodlingens Riksorganisation (FOR). Här förs fritidsodlingens perspektiv fram tillsammans med

Samtal i FOR:s monter på trädgårdsmässan Nordiska Trädgårdar.

våra systerorganisationer och i dialog med myndigheter och beslutsfattare i frågor som rör biologisk mångfald, invasiva arter, växtskydd och hållbar utveckling.

PÅ INTERNATIONELL NIVÅ. Under året har samverkan stärkts även utanför FOR. Möten med de danska och norska systerorganisationerna har fördjupat det nordiska utbytet, och ett samarbete med Koloniträdgårdsförbundet har inletts kring gemensam utveckling av faktablad – ett sätt att höja kvaliteten och använda resurserna mer effektivt.

Sammantaget visar verksamheten att fritidsodling är en del av lösningen i flera av vår tids utmaningar – miljömässiga, sociala och samhälleliga.

FOR
FRITIDSODLINGENS RIKSORGANISATION

Den enda organisationen i Sverige som på riksnivå företräder fritidsodlingen. Grundades 1989 och samlar idag 20 medlemsorganisationer med över 75 000 enskilda medlemmar.

FOR är fritidsodlingens röst i samhället – sprider kunskap om hållbar odling, erbjuder oberoende trädgårdsrådgivning och företräder fritidsodlarna gentemot myndigheter, beslutsfattare och andra organisationer. FOR är också remissinstans i arbetet med nya lagar och regler som berör fritidsodling.

for.se

